

Posudek vedoucího bakalářské diplomové práce

Název práce: **Hrnčířské pece v mladší době římské na Moravě**

Autor: Kateřina Bártlová

Studijní program: B7109 Archeologie

Studijní obor: Archeologie

Předkládaná bakalářská práce se zabývá dvoukomorovými vertikálními hrnčířskými pecemi mladší doby římské na území Moravy. Jejím cílem je vytvoření katalogu hrnčířských pecí na základě publikovaných údajů, jejich vyhodnocení a následné srovnání s doklady pecí z okolních regionů.

Hrnčířským pecím mladší doby římské se v relativně nedávné době věnovalo několik školních prací:

Loskotová, Z., 2009. Hrnčířské pece z doby římské ze Slezska. Slezská univerzita v Opavě, Filozoficko-přírodovědná fakulta, Ústav historických věd, Opava.

Filipová, M., 2010. Hrnčiarske pece na území Moravy a Slovenska so zameraním na pec z Hrušovan u Brna. Filozofická fakulta Masarykovy univerzity Brno, Ústav archeologie a muzeologie, Brno.

Kohoutová, R., 2012. Pece a otopná zařízení doby římské na Moravě. Ústav archeologie a muzeologie, filozofická fakulta Masarykovy univerzity, Brno.

Tyto práce se buď soustředily na specifitější výběr hrnčířských pecí, nebo přinesly katalog zařízení bez zevrubného systematického popisu jednotlivých součástí komplexů pecí. Proto se předložená práce soustředila především na podrobnou formální analýzu zařízení, ze které vyplynula jejich typová variabilita. Silným inspiračním zdrojem pro formální popis byla především disertační práce T. Mangela zaměřená na hrnčířské pece předchozího období: *Laténské hrnčířské pece ve střední Evropě a otázky organizace hrnčířské produkce*. Následně byly výsledky srovnány s poznatky z okolních regionů, aby bylo možno zadané téma reflektovat v rámci širší problematiky vztahu barbarika a římských provincií.

Úvodní kapitoly vycházejí především z hlavních syntéz pravěku České republiky a tomu odpovídá jejich povrchní charakter. Cílem kapitoly „Doba římská s přihlédnutím k formám výroby a směny“ bylo zasazení hrnčířské výroby do ekonomického kontextu daného období. Autorka zde podává poněkud klopotný přehled archeologicky doložených výrobních odvětví rámovaný ne zcela zdařilým pokusem zasadit jednotlivá výrobní odvětví do širšího ekonomického kontextu. Částečně je na vině vlastní nedostatečná rešerše literatury, ale částečně též objektivní skutečnost, že dané problematice doposud v českém prostředí nebyla věnována náležitá pozornost. Podobným dojmem působí i následující kapitola věnovaná problematice dobové keramiky a její výroby: „Keramika mladší doby římské.“

Dějiny bádání jsou stručné a odpovídají řešení vybrané, poměrně specifické, problematiky.

V kapitole 3 je představen technologický řetězec výroby keramiky s důrazem na výpal. Autorka zde prokazuje základní orientaci v problematice nutnou k pochopení provozu hrnčířských vypalovacích zařízení.

V kapitole 4 jsou představeny jednotlivé typologie hrnčířských pecí. Jejich popis je odrazovým můstkem k definici jednotlivých funkčních komponent hrnčířských dvoukomorových pecí. Základem pro typologické určení pecí je pro autorku logicky práce J. Henninga popisující hrnčířské pece doby římské dolního a středního Podunají.

Metodická kapitola představuje především popisný systém pecí, jeho základem je zmiňovaná disertační práce T. Mangela. Popisný systém je adaptován na formální variabilitu sledovanou na pecích doby římské a základní použité termíny jsou vhodně vykresleny do zobrazení jednotlivých Henningových typů.

Katalog v kapitole 7 popisuje především kontext pecí a okolnosti jejich nálezů. Podrobný popis je obsažen v databázi řešené formou excelové tabulky (najdeme ji na přiloženém CD).

Ve vyhodnocení autorka nejprve provádí kritiku zjištěných údajů a podle ní vybírá použitelné charakteristiky a zároveň charakteristiky významné pro pochopení variability hrnčířských pecí. Shledává, že se na území Moravy v době římské můžeme setkat se dvěma dominantními typy pecí. V obou případech jde o typy opatřené roštem, ovšem jeden je bez podpěry (typ C) a jeden s podpěrou v podobě středové příčky (typ B). Srovnání jejich geografického rozšíření a metrických charakteristik ukazuje, že se jednalo o dva svébytné typy.

V následné diskuzi autorka porovnává moravské pece s doklady pecí z okolních regionů a střídavě vyhodnocuje jejich postavení v rámci vývoje hrnčířského řemesla v daném období.

Celkové lze říci, že práce splnila svůj cíl a provedenou analýzou významně obohatila poznání hrnčířských vypalovacích zařízení daného období. Pozitivní vyznění práce poněkud sráží formulační nevyzrálость a omezený výběr literatury, ze které byly sestavovány úvodní kapitoly, což se projevilo též na jejich kvalitě.